

# Slår alarm om ufrivillig skolefravær: – Sakene blir flere og barna blir yngre

Barn og unge som uteblir fra skolen på grunn av skolevegring øker i flere fylker, men ingen vet nøyaktig hvor mange dette gjelder.

Flere ombud for barn og unge bekrefter at det blir stadig flere tilfeller av barn og unge med skolevegring.

FOTO: KEN WILLY WILHELMOSEN / NRK

[Ada Drevdal Bjøranger](#) Journalist

Vi rapporterer fra **Kristiansand**

Publisert 12. sep. kl. 17:53 Oppdatert 13. sep. kl. 11:02

[Del på Facebook](#)

[Del på Twitter](#)

[Del på epost](#)

**– Elevene i samtlige av disse sakene har forsøkt å si ifra om at de ikke har det bra på skolen, ofte over lang tid. De opplever at det ikke hjelper og til slutt klarer de ikke å gå på skolen.**

Det sier elevombud Tone Martha Sødal i Kristiansand.

I en rapport til kommunens ledelse slår hun nå alarm om barn og unge med skolevegring, også kalt

ufrivillig skolefravær

**– Sakene blir flere og barna blir yngre, forteller Sødal.**

Ombud for barn og unge flere andre steder i landet kan også bekrefte en økning i slike tilfeller.

**Les også: Klarer ikke å være på skolen mer enn halve tiden på grunn av mobbing**

**– Enorm fortvilelse blant foreldrene**

Samtidig samler foresatte seg i lukkede grupper på Facebook.

– **Det har eksplodert med nye medlemmer i foreldregruppa, sier mor Helene Begby.**

Sist skoleår fikk gruppa 1000 nye medlemmer. Siden skolestart i år har det kommet 300 nye til.

– Det er en enorm fortvilelse blant foreldrene, forteller Begby.

I gruppa spør foreldrene om råd og tips, og de forteller om dårlig samarbeid med for eksempel skolen. Noen har også blitt meldt til barnevernet.

– Det er disse tingene som går mest igjen. Mange føler de står fast og ikke blir hørt. Da er denne siden viktig fordi mange opplever å bli forstått. Mange har trodd at de står alene. Her ser de at dette gjelder mange, sier hun.

Begby sier elevenes fravær fra skole og opplæring er en ting. Hva situasjonen gjør med barnet er noe helt annet.

– Barna kan miste fullstendig troen på seg selv og bli deprimerte, sier Begby.

Hun forteller at mange barn og foreldre ikke føler seg hørt, og mener mangel på tilrettelegging i skolen er det største problemet.

– Hadde man tatt tak i problemet fra den dagen foresatte sier at ting er vanskelig kunne man kanskje unngått at det hadde fortsatt i årevis, sånn som vi ser i flere saker, sier hun.

## **Les også: Flere studenter sliter psykisk - slik tok Carl William (22) grep**

### **– Størst økning på mellom- og ungdomstrinnet**

Leder for Ombudet for barn og unge i Viken, Bodil J. Houg, kan også bekrefte en økning i ufrivillig skolefravær.

Hun anslår at de får rundt 400 henvendelser om dette i året og mener pandemien forsterket tendensen.

Houg sier økningen er størst på mellom- og ungdomstrinnet. Det er også noen tilfeller helt ned på 1. trinn, der stort skolefravær på grunn av utenforskap et tema.

### **Mobbeombudene i Vestland, Vestfold og Telemark og Møre og Romsdal melder også om en økning.**

Mobbeombudet i Innlandet sier det er vanskelig å si om dette er en økende problematikk, da de ikke har et tallgrunnlag på dette.

Ombudene jobber med dette i ulik grad og på forskjellige måter.

Flere nevner viktigheten av at skolene har god oversikt over fraværet og at de har rutiner for hva de skal gjøre i slike tilfeller.

– Dette varierer veldig fra skole til skole og lærer til lærer dessverre, sier Ombudet for barn og unge i Viken Bodil J. Houg

– Den enkelte kommune bør ha oversikt, men vi ser gjennom enkeltsaker at ikke alle har det. Det er noe vi kommer til å følge opp dette skoleåret, sier Mobbeombud i Møre og Romsdal Kristin Øksenvåg.

### **Les også: [Kronikk: Svaret på skolevegringsmysteriet](#)**

### **Ønsker lovendring**

Professor ved Universitetet i Sørøst-Norge Marie-Lisbet Amundsen, har forsket på ufrivillig skolefravær.

Hun mener løsningen i stor grad ligger hos skolen.

**– Skolen som organisasjon må endres. Den er for teoretisk og rigid og blir mer og mer prestasjonsorientert.**

Amundsen mener det må på plass en lovendring.

– Vi må få et tillegg i opplæringsloven, som sikrer at alle skoler har en handlingsplan for når elever engster seg for å gå på skolen, og at tiltak settes inn umiddelbart.

I studien Amundsen har jobbet med, fant hun at 40 prosent av barna som faller utenfor har ADHD eller Autisme. 35 prosent har en angstrelatert diagnose.

Elevene i studien hadde i gjennomsnitt vært ute av skolesystemet i tre og et halvt år.

– At barn og unge faller ut av utdanningssystemet vårt er et problem vi har visst om lenge, og vi har satt inn mye midler i å hindre frafall uten at vi har lykkes i den grad man skulle tro, med tanke på de økonomiske ressursene som er satt inn, sier Amundsen.

FOTO: JOHN-ANDRE SAMUELSEN / NRK

## – Har ikke statistikk

Kunnskapsminister Tonje Brenna (Ap) kan ikke bekrefte eller avkrefte om det er en økning i ufrivillig skolefravær, da de ikke har statistikk på det.

Hun påpeker at hun før sommeren ga Utdanningsdirektoratet i oppdrag å vurdere hvordan vi kan få bedre informasjon om fraværet i skolen, og hva vi kan gjøre for å øke tilstedeværelsen på skolen på kort og lang sikt.

Skolefravær vil også være en del av en stortingsmelding om 5.–10. trinn, der de blant annet skal se på hvordan de kan styrke elevenes motivasjon og trivsel.

Kunnskapsminister Tonje Brenna (Ap), kan ikke bekrefte eller avkrefte om det er en økning i ufrivillig skolefravær.

FOTO: EVEN BJØRINGSØY JOHNSEN / NRK

**Brenna mener mange skoler og kommuner jobber godt med å følge opp elever med høyt fravær, men tror det er nødvendig å se på hvordan dette kan gjøres enda bedre.**

*Flere mener problemet oppstår fordi skolene ikke klarer å tilrettelegge godt nok, og at ansvaret ligger på skolen. Hva tenker dere om det?*

– I noen tilfeller kan det hjelpe med bedre tilrettelegging for den enkelte eller tiltak for å forbedre av skolemiljøet generelt. Men vi må anerkjenne at fraværssaker ofte er komplekse og at det sjeldent kun er en faktor som spiller inn. sier Brenna.

*Noen mener også at skolen som organisasjon må endres, fordi den er blitt for teoretisk. Hva tenker dere om det?*

– Et av hovedtemaene i den kommende stortingsmeldingen er nettopp hvordan skolen kan bli mer praktisk og variert. Dersom det også kan bidra til å øke tilstedeværelsen på skolen, mener jeg det er veldig bra.

Kunnskapsdepartementet opplyser også at fra 1. august ble velferdstjenestenes plikt til å samarbeide med hverandre tydeliggjort og styrket. Dette inkluderer blant annet skolen, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten, BUP og barnevern.

En veileder vil bli publisert i løpet av høsten.